

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/92/2020
Identifikačné číslo spisu:	1213239753
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1213239753.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Východoslovenský futbalový zväz Košice, Alejová 2, Košice, IČO: 17 074 029, zast. ČOLLÁK & PARTNERI advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v Košiciach, Floriánska 19, proti žalovanému: F. Y. J., nar. XX.XX.XXXX, M. Č.. XXX, Š., zastúpenému JUDr. Alexandrom Milkom, advokátom, so sídlom v Rožňave, Cyrila a Metoda 4, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 15C/308/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2020 sp. zn. 14Co/172/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu Bratislave z 31. marca 2020 sp. zn. 14Co/172/2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 15C/308/2013-201 zo dňa 12.5.2017 zamietol žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

1.1. Okresný súd právne posúdil danú vec podľa § 40 ods. 1 písm. a), d), § 21 ods. 1, § 41 zákona č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovskom konaní v znení do 31.12.2014 (ďalej len „ZoRK“). Uviedol, že v danom prípade sa žalobca podanou žalobou domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodu ust. § 40 ods. 1 písm. d) ZoRK, nakoľko práve tento dôvod zrušenia rozhodcovského rozsudku jasne a zrozumiteľne vymedzil v žalobe, a to nielen poukazom na príslušné zákonné ustanovenia, ale aj jeho doslovnú citáciu. Zo žaloby je teda zrejmé, že dôvodom, pre ktorý žalobca uplatnil na všeobecnom súde zrušenie rozhodcovského rozsudku, je nedostatok právomoci rozhodcovského súdu, pretože sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že žalobca, námietku nedostatku právomoci rozhodcovského súdu pre neexistenciu alebo neplatnosť rozhodcovskej zmluvy v rozhodcovskom konaní neuplatnil pri prvom úkone vo veci samej a ani ju vôbec neuplatnil.

1.2. Okresný súd ďalej uviedol, že pokiaľ žalobca v priebehu konania uviedol, že zrušenia rozhodcovského rozsudku sa domáha podľa § 40 ods. 1 písm. a) ZoRK, tak tento dôvod po prvý krát uplatnil v podaní doručenom súdu na pojednávaní dňa 11.4.2014, teda po uplynutí zákonom stanovenej

30-dňovej lehoty, keď zákon kogentne stanovuje lehotu na podanie návrhu na preskúmanie rozhodcovského rozsudku, pričom predpokladom podania kvalifikovaného návrhu na preskúmanie rozhodcovského rozsudku, na základe ktorého by sa žalobca mohol domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, je uvedenie dôvodu podľa § 40 ods. 1 ZoRK, a to v zákonom stanovenej lehote. Zmeškanie procesného úkonu účastníka v zákonom stanovenej lehote, v uvedenom prípade neuvedenie dôvodu zrušenia rozsudku v zákonnej lehote má za následok procesnú preklúziu práva.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 31. marca 2020 sp. zn. 14Co/172/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd skonštatoval, že žalobca námietku nedostatku právomoci rozhodcovského súdu neuplatnil pri prvom úkone v rozhodcovskom konaní vo veci samej, tak zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodu námietky nedostatku právomoci rozhodcovského súdu, v zmysle ustanovenia § 40 ods. 1 písmeno d) ZoRK, už úspešne uplatňovať na súde nemôže. Pokiaľ by účastník rozhodcovského konania námietku nedostatku právomoci rozhodcovského súdu pre neplatnosť alebo neexistenciu rozhodcovskej zmluvy pri prvom úkone na rozhodcovskom súde vo veci samej namietať, rozhodcovský súd by túto námietku účastníka rozhodcovského konania posúdil, účastník rozhodcovského konania by správnosť posúdenia jeho námietky nedostatku právomoci rozhodcovského súdu na súde uplatniť mohol. V danom prípade však o takýto prípad nešlo. Ak okresný súd z uvedených dôvodov žalobu zamietol, jeho rozhodnutie bolo správne a v súlade s uvedenými zákonnými ustanoveniami, skonštatoval odvolací súd.

2.2. Odvolací súd tiež skonštatoval, že správne bolo rozhodnutie okresného súdu, aj pokiaľ ide o ďalší dôvod, keď žalobca sa v priebehu konania domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku aj podľa § 40 ods. 1 písm. a) ZoRK. Okresný súd vychádzal z toho, že predpokladom podania kvalifikovaného návrhu na preskúmanie rozhodcovského rozsudku, na základe ktorého by sa žalobca mohol domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku, je uvedenie dôvodu podľa § 40 ods. 1 ZoRK, a to v zákonom stanovenej lehote. Zistil, že dôvod zrušenia rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. a) ZoRK, žalobca po prvýkrát uplatnil v podaní doručenom súdu na pojednávaní dňa 11.4.2014, teda po uplynutí zákonom stanovenej 30-dňovej lehoty, keď zákon kogentne stanovuje lehotu na podanie návrhu na preskúmanie rozhodcovského rozsudku. Súd preto môže posudzovať napadnutý rozhodcovský rozsudok len z dôvodov uvedených v návrhu v zákonom stanovenej lehote. Zmeškanie procesného úkonu účastníka v zákonom stanovenej lehote, v uvedenom prípade neuvedenie dôvodu zrušenia rozsudku v zákonnej lehote má za následok procesnú preklúziu práva. V prípade žalobcu tak uplynutím zákonnej lehoty došlo k procesnej preklúzii práva domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku z ďalšieho dôvodu podľa § 40 ods. 1 ZoRK, uzavrel odvolací súd.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko mal vo veci plný úspech.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Namietať, že napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu bolo porušené jeho právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie. Dôvodil, že odvolací súd sa k otázke objektívnej non arbitrability sporov disciplinárneho charakteru, ktorý tvorí základ predmetného, dovolateľom ako žalobcom v základnom nachádzajúcom konaní napadnutého rozhodcovského rozsudku, nevyjadril. Obmedzil sa iba na skúmanie skutočností, či žalobca namietať právomoc rozhodcovského súdu, pričom aj túto otázku vyhodnotil nesprávne, nakoľko z obsahu spisu vyplýva, že žalobca právomoc rozhodcovského súdu napadol aj v žalobe. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je tak arbitrárne a nepreskúmateľné, nedáva odpoveď na otázku, ktorá nebola ešte súdmi všeobecnej sústavy súdnictva riešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), a to otázku objektívnej arbitrability rozhodcovského súdnictva rozhodovať o disciplinárnom trestaní, resp. žalobách smerujúcich rozhodcovského súdnictva majúceho za cieľ zrušenie disciplinárnych rozhodnutí disciplinárnych orgánov národných športových zväzov.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je podané dôvodne.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 CSP) dospel k záveru, že dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolací súd preto skúmal existenciu tzv. vady zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmatečnosť rozhodnutia) neznamena len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom prípade nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva strany sporu na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

9. Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 zo dňa 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

10. Dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v preskúmvanej veci nie je možné považovať za súladné s vyššie uvedenými kritériami, keď toto je nedostatočné, závery odvolacieho súdu nemajú dostatočnú oporu v zistení rozhodujúcich skutkových okolností a ani právne posúdenie nemožno považovať za konzistentné a komplexné, zohľadňujúce všetky relevantné okolnosti prejednávanej veci.

11.1. Žalobca už v odvolaní namietal, že ak súd v rozpore s čl. 11 ods. 1 CSP dostatočne neprihliadol na obsah žaloby, pretože ak by ho náležite vyhodnotil, musel by dospieť k záveru, že zrušenia rozhodcovského rozsudku sa domáhal z dvoch dôvodov, a to podľa § 40 ods. 1 písm. a/ aj d/ ZoRK.

11.2. Civilný procesný poriadok je založený aj na princípe preferencie obsahu procesných úkonov sporových strán. Keďže civilný proces neurčuje povinné právne zastúpenie vo všetkých typoch konania, bolo by v rozpore so spravodlivosťou od laického subjektu v konaní vyžadovať čistotu a presnosť procesnej terminológie vo vyjadrovaní. Preto pri všetkých procesných úkonoch sporových strán je rozhodujúci ich obsah, z ktorého súd ustáli vôľu sporovej strany a charakter jej procesnej aktivity. Tento princíp je vyjadrený aj v ustanovení § 124 ods. 1 CSP, ktoré predstavuje dôležité interpretačné pravidlo.

11.3. V danom prípade žalobca v žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku uvádza, že v zmysle čl. 36 ods. 2 Stanov SFZ účinných do 1.1.2013 rozhodcovský súd rozhoduje spory, ktoré vznikli v súvislosti s plnením záväzkov zo zmlúv uzatvorených medzi právnickými a fyzickými osobami alebo navzájom v oblasti súvisiacej s výkonom športovej činnosti v rámci SFZ. SFZ, jeho členovia, hráči, rozhodcovia, funkcionári, predstavitelia a hráčski agenti nemôžu postúpiť žiadny spor civilným súdom, pokiaľ takýto spor nebol predložený na rozhodnutie Rozhodcovskému súdu. Rozhodcovský súd je oprávnený rozhodovať aj o odvolaniach proti konečným rozhodnutiam orgánov SFZ, regionálnych a oblastných zväzov, Únie ligových klubov a futbalových klubov, ak sa tieto rozhodnutia týkali majetkových vecí. S poukazom na poslednú vetu ust. čl. 36 ods. 2 Stanov SFZ účinných do 1.1.2013 máme za to, že v predmetnej veci síce ide o konečné rozhodnutie o odvolaní proti konečnému rozhodnutiu odvolacej komisie SFZ uverejnenom v Úradnej správe Odvolacej komisie SFZ č. 10/2011 zo dňa 5.8.2011, avšak nespĺňa podmienku, že ide o rozhodnutie týkajúce sa majetkových vecí. V spornej veci išlo o disciplinárne konanie voči žalovanému pre hrubé nešportové správanie voči delegovanej osobe (rozhodcovi) v zápase TH Baník Štítnik - ŠK Slovan Veľký Folkmar zo dňa 12.6.2011, výsledkom ktorého bolo uloženie disciplinárneho trestu v trvaní 4 mesiacov. Máme za to, že sa v danom prípade nejedná o majetkovú vec.“ Z takto vymedzených dôvodov žaloby vyplýva, že žalobca žiadal o zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodu, že išlo o disciplinárne konanie, teda sa nejednalo o majetkovú vec, a preto nemala byť predmetom rozhodcovského konania. Takto vymedzený dôvod je dôvodom podľa § 40 ods. 1 písm. a/ ZoRK, ktorý bol uplatnený žalobou. Nesprávny bol preto záver súdov v základnom konaní, že bol uplatnený až na pojednávaní dňa 11.4.2014. Na tomto pojednávaní žalobca skutkovo nevymedzoval dôvod, pre ktorý žiada rozhodcovský rozsudok zrušiť, iba skutkovo vymedzený dôvod v žalobe právne kvalifikoval. Táto okolnosť však nemala žiaden vplyv na lehotu uvedenú v § 41 ods. 1 ZoRK, pretože dôvod bol už uplatnený. Dovolací súd zdôrazňuje, že medzi podstatné náležitosti žaloby nepatrí právna kvalifikácia uplatneného práva (§ 132 CSP), pretože civilné sporové konanie je ovládané zásadou iura novit curia.

12. Oba súdy v základnom konaní vychádzali z nesprávneho posúdenia obsahu žaloby, v dôsledku čoho nesprávne stanovili plynutie lehoty uvedenej v § 41 ods. 1 ZoRK, následne žalobu aj z tohto dôvodu zamietli bez toho, aby sa zaoberali dôvodom uvedeným v § 40 ods. 1 písm. a/ ZoRK. Súd prvej inštancie síce obiter dictum uviedol v bodoch 25. a 26. svoj názor, odvolací súd však v dôsledku nesprávneho názoru na včasnosť uplatnenia tohto dôvodu, na námietky uvedené v tomto smere v odvolaní nereagoval.

13. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že zo strany odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces strán sporu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Jeho povinnosťou v ďalšom konaní bude posúdiť rozhodcovský rozsudok aj z hľadiska dôvodu podľa § 40 ods. 1 písm. a/ ZoRK. Keďže sa vecou z tohto hľadiska nezaoberal, právnu otázku nastolenú dovolateľom neriešil, nebol splnená podmienka prípustnosti dovolania v danej veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, preto ju nemohol riešiť ani dovolací súd.

14. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania bude rozhodnuté odvolacím súdom v novom

rozhodnutí vo veci samej v súlade s ustanovením § 453 ods. 1, 3 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.